

*УДК: 341.217.02:34.037/038(497.11)
Bibliid 1451-3188, 17 (2018)
Год XVII, бр. 63, стр. 22–31
Изворни научни рад*

ПРИСТУПАЊЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ И НЕЗАВИСНОСТ ПРАВОСУЂА

Ненад СТЕФАНОВИЋ

Марко СТАНКОВИЋ¹

Abstract: In January 2014, the Republic of Serbia as a candidate member opened the negotiating chapters of accession to the European Union. There are certain conditions that each country as a future member must meet and the same is prescribed for the Republic of Serbia. The European Union has adopted a set of legal rules which each candidate has to enforce in order to harmonize national legislation and institutions which are called *acquis communautaire*. The number of the negotiating chapters has been changing. From 31 as it was necessary for Bulgaria or Romania, the number of chapters increased to 35 in the case of Montenegro, Croatia and Serbia. In the paper, the authors are specifically interested in two chapters: Chapter 23 - Judiciary and fundamental human rights and Chapter 24 - Justice, security and safety. The authors' attention is focused primarily on Chapter 24 and the fact that the EU insists that the judiciary of new accession candidates should be transparent and independent of the influence of other branches of the government. Hence, it is to be expected that the Republic of Serbia will adopt the European standards and harmonize its domestic legislation and provide the conditions for an independent and efficient judiciary exempt from any external influence and corruption. In this work, the authors analyze the contents of the chapters and the situation in the judiciary of the Republic of Serbia, as well as the possibilities for their closure in the context of the full implementation of the directives contained therein.

Key words: Justice, negotiation chapters, independent, the European Union, Chapter 23 and 24.

¹ Универзитет Привредна академија, Правни факултет за привреду и правосуђе, Нови Сад.
Е-маил: nenad@pravni-fakultet.info

1) УВОД

Термин Европска унија подразумева заједницу држава која тренутно броји 28 земаља чланица. Велика Британија је након референдума о иступању, који је позитивно изгласан, у априлу 2017. године и званично отпочела процес иступања из Европске уније. Први облици оснивања Европске уније потичу још из 1951. године када је уговором у Паризу основана Европска заједница за угаљ и челик. Уговором у Риму 1957. године основана је Европска економска заједница коју чине шест држава и која је основана на 50 година. Државе коју су основале ЕЕЗ су Немачка, Италија, Француска, Белгија, Холандија и Луксембург. Ова заједница се узима за претечу данашње Европске уније. Затим су у ову заједницу примљене Данска (1973), Ирска (1973), Велика Британија (1973), Грчка (1981), Португал (1981) и Шпанија (1981). Потписивањем уговора о оснивању Европске уније у Мастрихту 1992. године почиње са проширивањем заједнице – Аустрија (1995), Финска (1995), Шведска (1995). Имала је још три проширивања – 2004. године приступиле су Естонија, Летонија, Литванија, Мађарска, Кипар, Малта, Пољска, Чешка, Словачка, Словенија, 2007. године Румунија и Бугарска, а најновији члан ЕУ је Хрватска која је приступила 2013. године. У приступним преговорима се налазе још и Турска од 2005. године, Исланд од 2010. године (одустао од уласка у ЕУ, али се налази у зони слободне трговине са ЕУ), затим Црна Гора од децембра 2012. године (отворила 26 поглавља до сада, а успешно затворила само два), као и Србија од 2014. године.

2) СВРХА ПРИСТУПНИХ ПОГЛАВЉА

Да би једна држава могла да постане пуноправни члан Европске уније, мора испуњавати одређене критеријуме. Важећи критеријуми по којима се поступа за пријем нових држава су донети у Копенхагену 1993. године. Савет Европе у Копенхагену донео је правила или критеријуме о приступању Европској унији која се називају „копенхагенски критеријуми“. Први критеријум је географске природе и то значи да ЕУ могу приступити само државе које се налазе на европском тлу. Други критеријум је политичке природе и он означава да држава чланица мора испуњавати услове у погледу демократског уређења, владавине права, људских права и заштиту и поштовање према мањинама. Трећи критеријум је економске природе и тражи да постоји економско тржиште са развијеним инструментима за производњу, потрошњу као и парирање конкуренцији. Задњи критеријум је законодавне природе и значи усаглашавање и стандардизацију националног законодавства са законодавством Европске уније. У овом последњем је наведено које то правне оквире треба да испуне како би постале пуноправни члан ЕУ. У суштини, сврха преговарачких или приступних поглавља јесте приближавање или усаглашавање националног

законодавства и стандарда државе кандидата са тековинама Европске уније. То су покушаји да се што више смањи разлика између земље кандидата и остатка чланова заједнице. Број преговарачких поглавља је у сталном порасту – у почетку је било 31 поглавље у вези са пријемом Румуније и Бугарске, па 33 поглавља код Исланда, да би у случају Хрватске, Црне Горе и Србије било 35 поглавља. Међу до сада присутним поглављима ваља навести следеће: 1. Слободно кретање робе, 2. Слободно кретање људи (радника), 3. Право на оснивање и слобода пружања услуга, 4. Слободно кретање капитала, 5. Јавне набавке, 6. Привредно право, 7. Право интелектуалне својине, 8. Политика конкуренције, 9. Финансијске услуге, 10. Информисање друштва и медији, 11. Пољопривреда и рурални развој, 12. Заштита хране, ветеринарска и фитосанитарна политика, 13. Рибарство, 14. Транспорт, 15. Енергија, 16. Порези, 17. Економска и монетарна политика, 18. Статистика, 19. Социјална политика и запослење, 20. Предузетништво и индустријска политика, 21. Трансевропске мреже, 22. Регионални односи и координација структуралних инструмената, 23. Правосуђе и основна људска права, 24. Правда, сигурност и безбедност, 25. Наука и истраживање, 26. Просвета и култура, 27. Животна средина, 28. Потрошачка и здравствена заштита, 29. Царинска унија, 30. Спољашњи односи, 31. Инострана, безбедносна и одбрамбена политика, 32. Финансијска контрола, 33. Финансијске и буџетске провизије, 34. Институције, 35. Остали проблеми – нормализација односа са Приштином (Косово).²

3) САДРЖАЈ ПОГЛАВЉА 23

Поглавље 23 је поглавље које се односи на правосуђе и основна права.³ Република Србија га је отворила на Трећој међувладиној седници у Бриселу

² Negotiation chapters, 35 steps towards European Union, EU information Centre in Belgrade, January 2014, pp. 14-37.

³ Интернет: <http://www.yucom.org.rs/poglavlje-23-pravosuđe-i-osnovna-prava/page/3/> (приступ сајту 22.12.2017) где је наведено: „Поглавље Правосуђе и основна права је ново, уведено након шестог таласа проширења Европске уније. Политике правосуђа и основних права имају за циљ очување и унапређење Европске уније као простора слободе, безбедности и правде. Кроз испуњавање услова из овог поглавља Србија треба да спроведе бројне реформе и активности које имају директан утицај на свакодневни живот грађана. Садржајно, Поглавље 23 је подељено на четири тематске целине, које чине: реформа правосуђа, антикорупцијска политика, основна права и права држављана ЕУ. Независно судство, са неопходним капацитетима за одржавање и заштиту владавине права је камен темељац ових политика. У Европској унији је, уочавањем важности постојања независног и ефикасног правосуђа, дефинисан низ препорука за остваривање непристрасности, интегритета и високих стандарда судства. То захтева озбиљну посвећеност елиминисању спољних утицаја на правосуђе, намени одговарајућих финансијских средстава и обуци. Исто тако, државе чланице су дужне да се ефикасно боре против корупције, јер она представља претњу

2016. године. То је изузетно битно поглавље заједно са поглављем 24. Приликом приступања кандидата – нове чланице – увек се међу првима отварају ова два поглавља (поглавље 23 и 24), а међу последњим се затварају. Сваки застој на имплементацији ова два поглавља повлачи заустављање осталих поглавља, а последња се затварају из разлога што је врло тешко направити правну државу независну од утицаја било политике, било других фактора на несметан рад. То је примећено код кандидатура Румуније и Бугарске где су и након пријема у чланство формиране комисије које су вршиле надзор и пратиле функционисање правосуђа. Први пут је у случају чланства Црне Горе у Европску унију и уведено да се међу првим приступним поглављима отварају ова два поглавља, а на крају затварају. Поглавље 23 је специфично поглавље зато што се не базира на легислативи ЕУ већ се базира на политичком систему државе и захтева целокупну реформу правосуђа, јер су основе овог поглавља реформа правосуђа, антикорупцијска политика и заштита, као и основна права држављана Србије и права држављана Европске уније. Србија је морала да израђује акционе планове за примену овог поглавља и у скринингу који је претходио отварању поглавља докаже да је способна да се избори са овим једним од најтежих и најозбиљих поглавља који доводи до реформе правосуђа. Правосуђе се по овим препорукама мора направити да буде независно, непристрасно као и професионално и ефикасно. То значи да се мора направити прерасподела судова и њихова приступачност, ефикаснија обука судија за поступање у предметима, да се прате трендови и тенденције Европске уније и усклађивање са њиховим правним системима, као и ефикасније и економичније суђење у смислу што рационалнијег трајања поступка и времена. Дефинитивно ће морати да се стане на пут политизацији јавне управе, где се преко политичких странака и непотизма долази до запослења. Финансирање странака, као и поступци јавних набавки су такође наведени у поглављу и захтева се њихова транспарентност. Сукоб интереса и корупција на свим нивоима мораће да се сузбију и због тога ово поглавље носи епитет политичког поглавља, а не нормативног. То значи да не постоји хармонизација националног законодавства са правним тековинама ЕУ, већ на политичком уређењу и што већој независности као и спречавању мешања институција. Законодавство Републике Србије је на изузетно високом нивоу

стабилности демократских институција и владавине права. Материја о којој се разговора у овом поглављу се односи на испуњавање политичких критеријума који су основни предуслов даљих интеграција. Мало је прописано на нивоу Европске уније који регулишу ову област и у највећем делу остављено је државама чланицама да на најбољи начин уреде ова питања и да поштују стандарде који представљају темеље Европске уније. С обзиром да је циљ преговора да држава кандидат постане чланица ЕУ, неопходно је да се изгради међусобно поверење и да се осигура функционалност самог система, поштујући вредности саме Европске уније“.

што се тиче закона који обрађују кривичноправну заштиту и процесноправну заштиту тако да у законском оквиру испуњавамо захтеве, већ је потребно уређење и јачање институција за борбу против корупције и стварање правне државе. То се може добити само независним и непристрасним правосуђем, јер када се процесуирају особе које нарушавају институције и спречавају правилно функционисање тада се може добити фер и коректно функционисање државе. Основна права су загарантована Уставом и као таква прате скоро све модерне уставе чланица ЕУ. У поглављу се поклања пажња мањинама које живе на територији државе кандидата као и разним избеглицама и емигрантима које траже азил у држави. Како не постоје законска решења за ово поглавље, све се своди на решавање преко разних препорука, споразума, уговора између чланица Европске уније. То је индивидуална ствар и код сваког кандидата је другачији проблем у функционисању јавне управе и правосуђа, па се зато и оставља на слободну одлуку кандидату како ће решити те проблеме у складу са наведеним препорукама, или копирањем решења неких држава чланица која су имала сличне ситуације у својим земљама, а све под мониторингом Европске уније која прати процес реформи као и сам утицај на институције.

4) САДРЖАЈ ПОГЛАВЉА 24

Поглавље 24 односи се на правду, сигурност (слобода) и безбедност, и отворено је истог дана када и поглавље 23. Ово поглавље је првобитно садржавало и поглавље 23 које је затим одвојено и направљено као засебно због неких кандидата који су у транзиционом периоду имали озбиљних проблема у функционисању државе. Поглавље 24 заснива се више на нормативном уређењу и функционисању, док је у поглављу 23 остављено да се политичким утицајем системи устроје и подведу под законске оквире.

Само поглавље је доста опширно и обухвата много области. Од полицијске и правосудне сарадње са чланицама ЕУ, па преко борбе са организованим криминалитетом и међународним тероризмом, трговином људима, оружјем, наркотицима, прања новца, миграционих криза и азила, као и правосудну и судску сарадњу у грађанским, привредним и кривичним поступцима. Такође, обухвата и царину, управљање границама и визни (шенгенски) режим. Полицијска и правосудна сарадња огледа се у координацији са истим институцијама у земљама које су чланице ЕУ, а сада се највише испољила са граничним земљама у емигрантској кризи када су удруженим акцијама контролисани и заустављени нагли проласци емиграната у земље Европске уније а који су пролазили кроз Србију. Такође, огледа се и у сарадњи са организованим криминалом, међународним тероризмом који је све више заступљен од стране припадника ИСИС-а. Организовани криминал се најчешће испољава кроз организоване групе криминалаца који се баве разним активностима, почев од прања новца који је нелегално стечен, па трговине

људима било за проституцију било за трговину органима, трговину оружјем и трговину наркотицима која је можда и најзаступљенија активност у Србији. Као пример удружене борбе полиције против трговине наркотицима спроведена је акција „Балкански ратник“ у којој је нађено преко две тоне кокаина из Латинске Америке, а судски процес још увек траје.⁴ Сарадња у грађанским, привредним и кривичним предметима огледа се у међусобној координацији и сарадњи у судским поступцима, замолницама, поступању по потерницама и изручењу. Приказ сарадње у кривичним стварима кривичног суда у Хагу, када је Србија изручила тражена лица којима се суди за ратне злочине. Визни режим, царина и гранична контрола су такође уређени у овом поглављу. Европска унија је укинула визни режим за становнике Србије и омогућила слободно кретање по земљама Европске уније, које је временски ограничено на три месеца у континуитету, са прекидом од шест месеци у континуитету. Царинска контрола омогућује промет робе из иностранства али и извоз робе на тржиште ЕУ. Гранична контрола је пооштрена са емигрантском кризом, највише на граници са Мађарском која је подигла и зид према граници са Србијом.

5) ПОСТУПАЊЕ БИВШИХ ЧЛАНИЦА СФРЈ ПО ПОГЛАВЉИМА 23 И 24 (СЛОВЕНИЈА, ХРВАТСКА, ЦРНА ГОРА)

У Европску унију од бивших република СФРЈ примљене су Словенија и Хрватска, док се Црна Гора налази као кандидат.

је примљена у ЕУ 2004. године. Она је аплицирала за чланство 1996. године и 1997. године отворила је прво поглавље. Имала је 31 поглавље за приступање ЕУ, а поглавље 24 је тада садржавало и садашње поглавље 23. Звало се правда и домаћи проблеми (Justice and home affairs).⁵ Није имала проблема са овим поглављем, осим са постављањем шенген границе са тада Републиком Хрватском као самосталном државом која није припадала ЕУ заједници.

је примљена у Европску унију на шестом проширењу, а уједно је и последња примљена држава Европске уније. За приступање имала је 35 поглавља. Она је 30 поглавља након отварања одмах привремено

⁴ Интернет: <http://arhiva.mpravde.gov.rs/lt/news/vesti/zajednicko-saopstenje-ministarstva-pravde-republike-srbije-i-ministarstva-pravde-crne-gore-25.-februar-2010.-godine.html> (приступ сајту 23.12.2017)

⁵ Интернет: http://www.ukom.gov.si/en/media_room/background_information/slovenia_eu_information_on_the_accession_process/slovenia_towards_a_breakthrough_in_negotiations_with_eu/ (приступ сајту 23.12.2017)

затворила. Поглавље 23 отворила је 30. јуна 2010. године, а затворила га је 30. јуна 2011. Поглавље 24 је отворила 02.10.2009. године, а затворила 22.12.2010. године. У јуну 2010. Европска комисија затражила је затварање преосталих поглавља и приступање Хрватске Европској унији. И у случају Хрватске је назначено у скринингу Европске комисије да су потребни значајни напори за ова два поглавља да би се што више приближили тековинама Европске уније. Уговор о приступању је потписан 09.12.2011. године.

је поднела захтев за приступање Европској унији децембра 2008. године. Прво поглавље је отворила децембра 2012. године и до сада је отворила 12 од 35 поглавља, а затворила 2. Као и у случају Хрватске за поглавље 23 и 24, који су отворени 18. децембра 2013. године, Европска комисија је у скринингу навела да су потребни знатни напори приликом усаглашавања ова два поглавља.

6) ПОСТУПАЊЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ПРЕМА ПОГЛАВЉИМА 23 И 24

Посматрања од стране комисије ЕУ (аналитички screening – посматрање тренутног стања законодавства у сваком преговарачком поглављу земље кандидата са стањем правних тековина Европске уније), за поглавље 23 је почело 25.09.2013. године, а завршило се 10.12.2013. године. Поглавље је званично отворено 18.07.2016. године. Посматрање за отварање поглавља 24 отпочето је 02.10.2013. године, а завршено 13.12.2013. године. Поглавље је отворено истог дана када и поглавље 23. Став је комисије да је Србији потребан изузетан напор да се обавезе из оба поглавља успешно спроведу. Акциони план за поглавље 23 донет је у септембру 2015. године и усаглашен са Европском комисијом у Бриселу.⁶ Најбитније ставке из Акционог плана за поглавље 23 су

⁶ Република Србија, Преговарачка група за поглавље 23, Акциони план за поглавље 23, септембар 2015. год, стр. 19: Акциони план је донет на 410 страница од стране: „Народна скупштина Републике Србије је 1. јула 2013. године усвојила Националну стратегију реформе правосуђа за период 2013–2018. године којом су дефинисани приоритети, стратешки циљеви и стратешке смернице реформских мера. Влада Републике Србије је 31. августа усвојила Акциони план за спровођење Националне стратегије реформе правосуђа за период 2013–2018. године којим су предвиђене конкретне мере и активности за реализацију стратешких циљева, дефинисани рокови и надлежни субјекти за њихово спровођење, као и извори финансирања. Националном стратегијом реформе правосуђа за период 2013–2018. године успостављен је и механизам за надзор над спровођењем реформских мера у форми петнаесточлане Комисије за спровођење Националне стратегије реформе правосуђа за период 2013–2018. године чији су чланови представници свих релевантних субјеката у процесу реформе. Стратегијом је зацртано пет основних реформских принципа који подразумевају унапређење независности, непристрасности и квалитета правде, стручности, одговорности и ефикасности

следећих пет принципа: Унапређење независности, непристрасности и квалитета правде, стручности, одговорности и ефикасности правосуђа. ЕУ се посебно залаже за ово поглавље јер је стабилан правосудни систем неопходан за правну државу и владавину права. Антикорупција је једна од најважнијих области у поглављу 23, где ће се сагледати спремност државе у борби против корупције у институцијама као што су школство, здравство, јавне набавке, правосуђе, као и финансирање политичких странака. За поглавље 24 – правда, слобода и безбедност донет је Акциони план 26.01.2016. године. Он је написан на 294 странице и регулише став Србије на 12 подобласти на основу препорука Европске комисије.⁷ То су следеће подобласти: “азил, миграције, визе, спољне границе и шенгенска правна тековина, сузбијање организованог криминала,

правосуђа. Када је реч о независности правосуђа, Националном стратегијом реформе правосуђа за период 2013–2018. године идентификована је потреба измене Устава у делу који се односи на утицај законодавне и извршне власти на процес избора и разрешења судија, председника судова, јавних тужилаца, односно заменика јавних тужилаца, као и изборних чланова Високог савета судства и Државног већа тужилаца, уз прецизирање улоге и положаја Правосудне академије, као механизма уласка у правосуђе.

Због трајања и сложености поступка промене Устава, предвиђен је и низ прелазних мера усмерених на јачање независности правосуђа, кроз измене правосудних закона а у оквиру одредаба Устава Републике Србије. Високи савет судства и Државно веће тужилаца, у складу са стратешким циљевима, требало би да постану кључне институције правосуђа са пуним капацитетом овлашћења и прецизно дефинисаним системом транспарентности и одговорности. У првих годину дана спровођења Националне стратегије реформе правосуђа за период 2013–2018. године измењен је сет правосудних закона и независност правосуђа, овим прелазним мерама, ојачана је у границама важећег Устава. Истовремено, започео је рад на анализи одредаба и идентификацији потребних измена Устава Републике Србије у делу који се односи на правосуђе. Изабрани су председници судова свих нивоа. Високи савет судства и Државно веће тужилаца су усвојили критеријуме и мерила за вредновање рада судија, председника судова, јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца и започели рад на изради критеријума и мерила за избор на правосудне функције. Планираним изменама закона о Високом савету судства и Државном већу тужилаца биће значајно унапређена транспарентност у раду оба тела. Започело је увођење програмског буџета и ојачани су капацитети административних канцеларија у Високом савету судства и Државном већу тужилаца. Узимајући у обзир константно ширење круга њихових надлежности и даље је уочљива потреба за јачањем административних капацитета у области финансија, аналитике и стратешког планирања. Националном стратегијом реформе правосуђа за период 2013–2018. године планирано је предузимање мера усмерених на унапређење непристрасности, етике и интегритета носилаца правосудних функција, као и на уједначавање и пуну доступност судске праксе и потпуну реализацију права на природног судију. Имајући ово у виду, Државно веће тужилаца формирало је Етички одбор, а иста активност је у припреми и у Високом савету судства.”

⁷ Интернет: http://glb.bos.rs/progovori-o-pregovorima/uploaded/Akcioni_plan_za_poglavlje_24_od_23_januara_2015.pdf (приступ сајту 06.04.2017)

сузбијање злоупотребе дрога, сузбијање трговине људима, сузбијање тероризма, правосудна сарадња у грађанским и привредним стварима, правосудна сарадња у кривичним стварима, полицијска сарадња и царинска сарадња”⁸

7) ИЗВОРИ

Акциони план за поглавље 24, Интернет:[http://glb.bos.rs/progovori-o-pregovorima/uploaded/Akcioni plan za poglavlje 24 od 23. januara 2015.pdf](http://glb.bos.rs/progovori-o-pregovorima/uploaded/Akcioni_plan_za_poglavlje_24_od_23_januara_2015.pdf) (приступ сајту 06.04.2017.)

Интернет: <http://arhiva.mpravde.gov.rs/lt/news/vesti/zajednicko-saopstenje-ministarstva-pravde-republike-srbije-i-ministarstva-pravde-crne-gore-25-februar-2010-godine.html> (приступ сајту дана 08.04.2017.год)

Интернет: [http://eupregovori.bos.rs/progovori-o-pregovorima/uploaded/Bilten Broj 1_2015_1.pdf](http://eupregovori.bos.rs/progovori-o-pregovorima/uploaded/Bilten_Broj_1_2015_1.pdf) (приступило дана 06.04.2017.год)

Интернет: <http://www.cer.org.rs/politike/23-pravosude-i-osnovna-prava.html> (приступ сајту 04.04.2017. год)

Интернет: <http://www.cer.org.rs/politike/24-pravda-sloboda-i-bezbednost/246-poglavlje-24-pravda-sloboda-i-bezbednost.html> (приступ сајту 04.04.2017. године)

Интернет: http://www.ukom.gov.si/en/media_room/background_information/slovenia_eu_information_on_the_accession_process/slovenia_towards_a_breakthrough_in_negotiations_with_eu/ (приступ сајту 08.04.2017. год)

Negotiation chapters, 35 steps towards European Union, EU information entre in Belgrade, january 2014.

Република Србија, Преговарачка група за поглавље 23, Акциони план за поглавље 23, септембар 2015.

8) ЗНАЧАЈ ЗА РЕПУБЛИКУ СРБИЈУ

У претходном периоду транзиције највише је било погођено српско правосуђе. На функционисање правосуђа утицала је политика па је у неким случајевима одлучивање од стране надлежних правосудних органа било изложено различитим екстерним факторима, а одлуке нису биле превасходно базиране на примени позитивног права. Отуд, ни одлуке нису могле бити на линији правде и правичности. Утицаји политичке природе били су манифестовани кроз разне видове – од притисака до корупције или на неки други начин. Како се Европска унија базира првенствено на правној

⁸ Интернет: [http://eupregovori.bos.rs/progovori-o-pregovorima/uploaded/Bilten Broj1_2015_1.pdf](http://eupregovori.bos.rs/progovori-o-pregovorima/uploaded/Bilten_Broj1_2015_1.pdf) (приступ сајту 26.12.2017)

сигурности од држава кандидата за приступ захтева се да уреди правни систем према тековинама на којима се базира правни поредак ЕУ (*acquis communautaire*). Само тако је могуће гарантовати правну сигурност свим физичким и правним лицима који се налазе на њиховим територијама. Влада Републике Србије управо је решена да поступи у складу са директивама и упутствима садржаним у поглављима 23 и 24 и да улаже видне напоре да искорени корупцију у правосуђу, те да одвоји функционисање правосуђа од других грана власти.